

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De causis humilitatis, & iis quæ valent ad humilitatem. Cap. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

Mariz Deo placuisset. Itē magna virtus humilitatis, sine cuius
obretu nō solū virtus, virtus nō sit, sed etiā in superbiā erumpit.

D causis humilitatis, & iis quæ valent ad humilitatem.

CAP. III.

NOtādū quōd in omnibus rebus causas humilitatis inuenire
possimus, si diligēter attēdamus, videlicet in eis quæ sunt
infra nos, & in eis quæ sunt in nobis, & in eis quæ sūt iuxta nos,
& in eis quæ sunt cōtra nos, & in eo quod est supra nos. ¶ Intra
nos sunt corporalia ratione carentia, vt elemēta terræ nascētia
animalia irrationalia, cæli luminaria. ¶ In terra quæ est infimū
elementorū multas causas humilitatis inuenire poteris. Primo
ergo attēde quōd in eā reuersurus es. Gen. 3. In sudore vultus tui
veicris pane tuo, donec reuertaris in terrā de qua sumptus es.
Quando ergo terrā respicis, quasi sepulchrū vel cœmeteriū tuū
respicis. Attēde etiā quōd terra quæ nunc est sub pedibus tuis,
quandoque futura est super caput tuū. Itē attēde quantū ea indi-
geas, ipsa est quæ te sustentat. Si ipsa dirupta fuerit sub pedibus
tuis, sicut fuit sub pedibus Datā & Abirō. Num. 16. viuis in in-
fernū descendes. Itē ipsa miro modo ex se producit Dei virtute
vnde pasceris: q̄ si nō faceret, fame perires. Itē si ligna nō produ-
ceret vnde calefis, perires frigore. ¶ In aēre etiā multas causas
humilitatis potes inuenire. Primū ergo attēde q̄ sine aēre nec
ad momentū potes viuere: nisi enim ad refrigerium cordis aēra
attraxeris, suffocaris. Itē attēde quod si aēr à vērō frigido cōmo-
tus fuerit, te intolerabiliter affligit: si pestilēs fuerit, te interficit.
¶ Itē in aqua multas causas humilitatis potes inuenire. Si aqua
nō fuerit, vt potius immūdus eris. Itē sine aqua terra & arida &
sterilis erit, & sic fame peribis. ¶ Similiter si ignis nō esset, fame
& frigore perires. Non haberes enim vnde cibaria decoqueres,
vel te calefaceres. Præterea ignis paratus est ad torquendū im-
pios. Eccl. 7. Vindicta carnis impij, ignis & vermis, Deut. 32. Ignis
succensus est in furore meo, & ardebit vsque ad inferni nouissi-
ma, &c. Quomodo superbiat homo facinorosus ad cuius cōbu-
stionem fornax iam succēsa est? Itē attēde circa terræ nascētia,
quantum illis indigeas: attēde etiam bona quæ sunt in eis, qui-
bus tu cares, vt est fulgor auri, pulchritudo florum. Matt. 6. Cō-
siderate lilia agri quomodo crescunt: non laborant neque nent.
Dico autem vobis quoniā nec Salomon in omni gloria sua co-
opertus est sicut vnum ex istis, ¶ Item circa animalia irrationa-
lia attēde multa bona quibus tu cares: vt est suauitas cārus in
multis auibus sine magisterio alicuius creaturæ. Ad quā suau-
ratem

tatem tu multis annis edoctus nō posses pertingere. Item velocitas quæ est in auiibus & in quibusdā quadrupedibus. Fortitudo etiā & pulchritudo & abundās vestitus: te verò oportet mendicare ab eis, vnde nuditatem tuam operias, & vnde pulchritudinem tuam ornes, & debilitatem & tarditatem tuam iuues.

¶ Circa luminaria verò cæli attende quantum luce eorum indigeas. Sine luce enim oculi essent tibi inutiles. ¶ In nobis etiam multas causas humilitatis inuenies, & ex parte corporis, & ex parte anime. Ex parte corporis, siue respicias eius originem, siue eius finem, siue statum eius præsentem. Bern. Vide vnde venies, & erubescere: vbi es, & ingemisce: quò vadis, & contremisce. Si attendas vnde corpus venit, inuenies quòd ex putredine. Iob 17. Putredini dixi, Pater meus es. Attende etiam vltierus grauamina quæ matri quæ te concepit feceris. Bern. In sordibus generamur, in tenebris confouemur, matres nostras multum oneramus, in doloribus parturimur, in partu matres nostras more videro laceramus. Attende etiam quòd nudus nascitur homo membris impotens, & plorare incipiens. Iob 1. Nudus egressus sum de utero matris meæ. August. Puer à ploratu incipit. Sap. 7. Primā vocem similem hominibus emisit plorans. Attende etiam ad quem finem deueniat corpus. Puluis enim & cinis fit Gen. 3. Puluis es, & in puluerem reuerteris. Item Gen. 18. Loquar ad dominum meum, quum sim puluis & cinis. Non est mirum si se erigat cōtra dominum suum miles qui habet castrum super altam rupem inexpugnabile: sed fatuus est valde, qui non habet domunculam nisi de palea, quæ facillime potest cōburi, si cōtra dominū suum potētem se erigat. Sic fatuissimus est homo cuius habitatio, scilicet corpus ad calorem febrilem in cinerē redigitur, nec exigitur ad hoc ignis, si cōtra Deum se erigit. Item corpus à vermibus est corroendum. In Psal. Ego sum vermis. Eccl. 7. Vindicta carnis impij, ignis & vermis. 1. Mach. 2. Gloria peccatoris, stercus & vermis. Corpus enim vnde gloriatur, factus est stercorum, & cibus & materia vermium. Præsentem statum corporis attendebat quæ dicebat, Humiliatio tua in medio cuius Michæ 6. Hieronymus: Quomodo superbiat qui secū serpentem portat? ¶ Ex parte etiam anime multas causas humilitatis possumus inuenire. Aut enim scit homo se esse in mortalī, aut nō. Si scit, in inferiori statu est quā canis, vel porcus, vel bufo: quum debitor sit duplicis mortis, tēporalis scilicet, & æternæ: illa verò vnicam mortē debeant. Item miseriam habet & culpæ & pœnæ, quum illa solum habeat miseriam pœnæ: & in

hoc solis demonibus similis est. Si vero nesciat se esse in mortali, nescit tamen se esse in statu salutis. Scit se quandoque debitorem fuisse mortis aeternae, nescit vtrum adhuc peccatum sibi dimissum sit. Ecclesiast. 10. Sunt iusti atque sapientes, & opera eorum in manu Dei: & tamen nescit homo vtrum amore an odio dignus sit, sed omnia in futurum reseruantur incerta. Greg. Ad hoc cuncta nobis de meritis nostris incerta sunt, vt vnā certam gratiā teneamus, humilitatem. ¶ Item ad humilitatē valere possunt, etiam si sciremus nos esse in statu gratiæ, negligētia proficiendi quam in nobis videmus, difficultas standi, facilitas cadendi. Ad sibilum enim vnus verbi quandoque deicitur aliquis, difficultas resurgendi, debilitas minima etiam vitia vincendi. ¶ Item circa ea quæ sunt iuxta nos multas causas humilitatis possumus inuenire, vt si attendamus multos de fratribus nostris esse leprosos, multos cæcos, multos impotentes, multos medicos, & alios diuersis miseris affictos. Iob 5. Visitas speciem tuam non peccabis. Item si attendamus eos qui cōtra nos sunt, materiā humilitatis inueniemus. Hostes enim inuisibiles nos strangularent, nisi diuina protectio hoc impediret. Iob 41. Non est potestas super terrā quæ cōparetur ei qui factus est vt nullū timeret. Thren. 3. Misericordia domini quod nō sumus cōsumpti. Itē supra nos causas humilitatis inuenire possumus, si attendamus Dei omnipotētiā paratam ad vindictam superborum. ¶ Tribus de causis solet aliquis se inclinare vel demittere: vel quia gladius capiti eius imminet, vel quia transiturus est per ostiū humile, vel propter societatem alicuius magnæ personæ, quā ad terrā videt sedere. Similibus de causis debet per humilitatem se homo inclinare. Si enim per superbiā se erexerit, gladius Dei omnipotentis euaginatū est super caput eius. 1. Petr. 5. Humiliamini sub potenti manu Dei. Item necesse habet transire per humile ostiū paradisi. August. super illud Ioan. 10. Ego sum ostiū. Ostiū humile est: si sano capite volumus intrare, oportet caput demittere. Item sanctus sanctorum & ceteri sancti in mundo isto humiliter se habuerunt. Matthæi 10. Sufficit seruo si sit sicut dominus eius. Simile Ioan. 15. Sine respiciamus ad bona, siue ad mala, inuenire possumus materiā humilitatis. Bona nostra aliunde habemus, imperfectē ea habemus, perdetē ea possumus. Et si attentē ea inspicere volumus, non dominium rerum, sed onus & periculum in illis habemus. Pro illis censum magnum debemus, & non solum ea perdere, sed etiam pro illis perdi possumus. De malis verō manifestum est quod

¶ se humiliare debet homines, maxime si sint peccata mortalia, cum pro illis adiudicati sint patibulo infernali, mirum est quod tot & tante cause humilitatis homines humiles non faciunt. Ber. O mira vanitas, o mira fatuitas cordis nostri, cuius elationem perfecte dirimere, cuius cervicofos motus omnino domare humilitatis materia tanta non sufficit, quin adhuc superbiat terra & cinis.

¶ *De iis que valent ad humilitatem.*

Et notandum quod ad humilitatem valere possunt ista que sequuntur. ¶ Primo, familiaritas humiliu. Sicut enim qui communicaverit superbo, induet superbiā, Eccl. 13. Ita qui communicaverit humili, induet humilitatem. ¶ Secundo, meditatio propriu defectu. Greg. in homil. Sancti viri ut humilitatis in se virtutem custodiant, quum quedam mirabiliter sciunt, ante mentis oculos student reuocare quod nesciunt, ut dum ex parte infirmitatem suam considerant, ex ea parte qua perfectus est eorum animus se non extollat. Sicut qui emit veterem vestem, ponit digitum vbi vestis habet aliquod foramen: ita verē humilis habet oculum ad defectum si quis est in eo. Item Grego. Magnus esse vnusquisque studeat, sed tamē magnum se esse nesciat: qui vult esse perfectē humilis, necesse est, ut bona sua etiā a propriis oculis abscondat. ¶ Tertium est, respectus meliorum. Greg. Nō quibus iam superiores, sed quibus adhuc inferiores estis, aspiciat. Idem: Sicut incertium elationis est respectu deterioris: ita cautela humilitatis est consideratio melioris. ¶ Quarto, quum quis assuecit sustentia cōtumeliarum. Bern. in epistolis: Humiliatio via est ad humilitatem: sicut patientia ad pacē, sicut electio ad scientiam. Si ergo virtutem appetis humilitatis, viam nō refugas humiliationis. ¶ Quinto, quum aliquis se exercet in humilibus officiis: exemplo Domini qui lauit pedes discipulorum, Ioan. 13. Superbi ad minora officia se indignos reputant. Alij vero reputant eos indignos maioribus officiis: & sic inutiles sunt tam ad maiora, quam ad minora officia. Nolunt enim facere quod possunt, nec possunt quod volunt. Vnde accidit eis sicut illis qui rebus quas habent vendere nimia pretia imponunt, imō se ab eis nō expediūt. Nolunt enim inde accipere quod possent habere: nec possunt habere quod vellent accipere. ¶ Sexto memoria mortis, quod docet ecclesia in principio quadragesimæ, imponēs cineres capitibus, dicens: Memēto homo quia cinis es, & in cinerē reuerteris. ¶ Et notandum quod homo debet se reputare cinerem, & ex parte corporis, & ex parte anime. Ex parte corporis, propter propinquitatem, & certitudinem quam habet ad hoc

hoc vt in cinerē redigatur. Sic enim solet loqui scriptura vbi ali-
quid quod futurū est, dicatur iā propter propinquitatē vel cer-
titudinem. G. eg. Ferē se mortuū cōsiderat, qui se moriturū non
ignorat. ad Rom. 8. Corpus moriturum est propter peccatum: id
est, necessitati moriēdi addictū. ¶ Quantū verō ad animā, debet
homo cinerem se reparare quo ad tria. ¶ Primō, quo ad vtilita-
tē. Cinis enim valde vilis est, licet materia ex qua factus est fue-
rit pretiosa: sic qui est in statu peccati, quasi nullius valoris est,
respectu valoris in quo erat ante peccatū. In Psal. Ad nihilū de-
ductus est in cōspectu eius malignus. Imō minus quā nihil vi-
detur esse, nisi sit spiritualiter resurrecturus. Melius enim esset
ei nō esse, quā malū esse, si perseveret ita. ¶ Secūdo quo ad hoc:
quia sicut cinis resistere nō potest modico flatu quin ab eo di-
spargatur, sic peccator resistere non potest sibilo modici verbi.
In Psal. Non sic impij, nō sic: sed tanquam puluis. ¶ Tertio, quo
ad hoc: quia sicut cinis non potest naturaliter redire ad statum
materiæ vnde factus est, sed Dei virtute: sic peccator non potest
redire ad statum bonum, nisi Dei virtute. Eccl. 7. Cōsidera opera
Dei, q̄ nemo possit corrigere quem ille despexit. Verē Deus
illos despicit quos luto peccati ita diu iacere permittit. Nec mi-
rum, quū ipsi eum despiciāt. Esa. 5. Vā qui spernis, nōne & ipse
sperneris? Humilibus qui se cinerem reputant, specialiter debe-
tur corona. Esaia 61. Ad annuntiandum mansuetis misit me, vt
darem eis coronam pro cinere. Nō reputat se cinerem ex parte
corporis, qui bruneta, vel scarlata corpus suū induit: quis enim,
nisi fatuus, talem saccum facit cineribus suis? Item non reputat
se cinerem ex parte animæ qui amat altitudinē. Non enim ex-
pedi cineri esse in alto, ne ā vento dispergatur. Dixit dominus
Moysi & Aaron Exod. 9. vt tollerent plenam manū cineris de
camino & spargerent in cælum, & sp̄secuta sunt hūlcera & ve-
sicae. Sic cū aliquis in alto ponitur, sequuntur vesicæ suberbiæ
& hūlcera vanæ gloriæ, vt leprosus & hūlcerosus interius coram
Deo appareat, quantumcunque exterius pulcher videatur. Item
non videtur se cinerem reputare qui præsumit, quōd quando
volet se emendabit. Eccles. 29. Repromissio nequissima multos
perdidit. Magna est illius fatuitas qui cinerem illum cuius pars
est in vinea sua, & alia in agro, & sic de cæteris possessionibus
eius, credit per seipsum cōgregari, & nouum hominem interio-
rem inde fieri: cū hoc solius virtutis diuinæ sit, sicut suscitatio
corporum ex pulueribus. Et notandū q̄ memoria mortis valde
vtilis est homini. Eccl. 7. In omnib⁹ operibus tuis memorare nō

uissima tua, & in æternū non peccabis. Hier. in epist. Platonis est sententia omnī sapiētium vitā meditationem esse mortis. Sapiēs: Summa philosophia assidua est mortis meditatio. Eccle. 38. Memor esto iudicij mei, sic enim erit & tuū. Meū heri, tuū hodie. Hoc dicitur in persona mortui loquētis ad viuū. Specialiter mortis memoria necessaria est iuueni. Vnde Thre. 3. post illud, Bonū est viro cū potrauerit iugū ab adoleſcētia sua. Subditur: Poneret in puluere os suū. Os sapiētū in corde eorū. Ecce. 11. Os ergo in puluere ponit q̄ cogitat, q̄ puluis fit. In hac meditatione proicienda est cupiditas & vanitas seculi, vnde Leui. 1. præcepit dominus vt factēs holocaustū de turturibus vel pullis colūbe. proiceret vesiculam gutturis & plumas in locum cinerū. Holocaustū facit Deo de turture, qui dat se Deo, vt ei seruiat in clauſtro: de columba, qui dat se Deo, vt ei seruiat in mundo. Turtur enim amat solitudinē, colūba gregatim volat. Vesicula gutturis quæ est quasi horreū auū, cupiditatē mundi signat, pluma vero leuitatem. In loco ergo cinerū vesiculā proicit, qui cōsideratione mortis suæ cupiditatem à se abiicit nō curans acquirere ea quæ in breui perdat, & à quibus perdat. Bern. Vtinā tantum cōgregata perirent, & nō cōgregator eorum. Tolerabilius esset instigare labori perituro, quàm perempturo. Plumā verò in loco cinerum proicit, qui cōsideratione mortis vanitatem huius mūdi refugit, intelligēs fatuum esse in via ad mortem gaudere. Aug. Nihil aliud est tēpus præsentis vitæ quàm cursus ad mortē. Valer autē mortis memoria ad ista sex quæ sequuntur. ¶ Ad fugandum exercitiū vitiorū, vel saltē terrendum. Sicut timēt latrones iudicis aduentū, sic vitia mortē. Terribilis est eis locus iste quasi porta inferni. Aut ex toto hominē deserunt tunc, aut saltē tremunt. Thre. 1. Sordes eius in pedibus eius: nō est recordata finis sui. Iumentū cauda se defendit à muscis, sic homo à vitiis cōsideratione mortis. Secundo valet ad contemptum mundi. Vnde Hierony. Facile contemnit omnia qui se semper cogitat mortituum. Eccle. 10. Si annis multis vixerit homo, & in iis omnibus latus fuerit, meminisse debet tenebrosi tēpotis & dierum multorum: qui cū venerint, vanitatis arguētur præterita. In morte arguitur vanitatis omne quod est in mundo, scilicet cōcupiscentia oculorū, & concupiscentia carnis, & superbia vitæ. Concupiscentia oculorū in hoc, q̄ homo nudus reuertitur in terrā. Job 1. Nudus egressus sum de vtero matris meæ, nudus reuertar illuc. Concupiscentia carnis in hoc, q̄ corpus in deliciis nutritum vermibus datur. Superbia vitæ in hoc, q̄ ille qui volebat esse

esse super homines, ponitur sub terra, quæ est infimū clemētorū.
 ¶ Tertio valet ad sui cōtemptrum. Facit enim, q̄ homo cognoscat se quasi per resolutionē, qui modus cognoscēdi verissimus est. Et hoc est quod Dauid orat: Sciant, inquit, gentes, quoniam homines sunt: id est, de humo. ¶ Quarto valet ad hoc vt homo rectē se regat in via præsēntis vitæ. Sicut aues caudā regūt se volando, & pisces natādo. Iob 12. Interroga iumētra, & docebūt te: & volatilia cæli, & indicabunt tibi &c. qui vult nauē regere, ponit se in fine nauis. Et sapiens consideratione finis regit se in illa quæ sunt ad finē. ¶ Quinto ad temperandā præsēntē lætitiā. sicut & alia mala pœnæ. Eccles. 11. In die malorū ne immemor sis bonorum. Memoria mortis multū valet ad temperandā præsēntem lætitiā, quia multū habet amaritudinis. Eccle. 41. O mors, quā amara est memoria tua homini iniusto. ¶ Sexto ad hoc vt homo rectē iudicet de præsēnti vitæ & futura. Qui enim per meditationem ponit se in articulo mortis, quasi medius est inter præsēntem vitam & futurā, vtrāq; videns de prope. Qui tenet se in initio vitæ suæ vel prope interponens sibi & vitæ futuræ, quicquid sperat se victurū, lōge est à vitæ futura, vnde bona illius modica ei videntur. Quasi in initio vitæ suæ se tenebat, quī dicebat Lucæ 12. Anima mea, multa habes bona posita in annos plurimos: requiesce, bibe, comede, epulare. Sed Deus posuit eum in fine vitæ dicēs: Stulte hac nocte animam tuam reperent à te.

De signis Humilitatis.

CAP. IIII.

Primū humilitatis signū est amor humiliū personarū. Ecc. 13. Omne animal diligit simile sibi. ¶ Secundū est, fuga altitudinis. Humilitas laudes fugit sicut venenū, & sicut sagittas mellitas, & vt sermones fascinatōes. Sap. 4. Fascinatio nugacitatis oblectat bona. Et sicut rete expāsum gressibus suis. Pro. 29. Homo qui blandis fictisq; sermonibus loquitur amico suo, rete expandit gressibus eius. Christ⁹ qui verē humilis erat, fugit volētes eū rapere in regē. Io. 6. ¶ Tertiu est, amor proprię vilitatis. Ber. Vetus humilis vilis vult reputari, nō humilis prædicari. Gaudet de contēptu sui, hoc solo sanē superbus, q̄ laudes contēnit. De hoc exemplū habemus in Dauid. 1. Reg. 6. Ludā, inquit, & viltor fiā. Et in dialogo Greg. legitur de quodā statura paruo, qui Cōstātinus dicebatur, q̄ cū dixisset ei quidā, q̄ nihil hominis haberet, protinus lætus in amplexū eius ruit, eūmq; ex amote nimio cōstringere brachiis cœpit & osculari, magnāsq; gratias agere, q̄ de se talia indicasset, dicens, Tu solus es qui in me oculos apertos habuisti. Et de Dauid legitur 2. Reg. 16. Dimittite inquit,